

VRAGENLIJST DIGITALISERING

WERKJAAR
2019-2020

VRAGENLIJST INZAKE DIGITALE INCLUSIE VAN GEDETINEERDEN

Een bevraging uitgevoerd in de schoot van de werkgroep digitalisering. Een initiatief van Klasbak vzw en een aantal onderwijs coördinatoren (VOCVO) i.s.m. vertegenwoordigers uit de hulp -en dienstverlening en gedetineerden. Deze vragenlijst wil de pijnpunten en suggesties inzage digitalisering in kaart brengen. Verschillende actoren werden bevragd: OC's (2), Klasbak (2), vrijwilliger-lesgever (1), leerkracht ICT/multimedia in de gevangenis (1), JWW (3), gedetineerden (gebundeld), penitentiair beambte (1), aalmoezenier (1) en VDAB-consulenten (9).

VRAGENLIJST DIGITALISERING

1. PIJNPUNTEN EN SUGGESTIES IN KAART BRENGEN

WAAROM MOET ER VOLGENS JOU INTERNET BESCHIKBAAR ZIJN IN DE GEVANGENIS; VOOR DE GEDETINEERDEN, VOOR DE DIENSTVERLENERS, ANDERE ...?

OP WELKE M MANIER KAN DIGITALISERING (BV. PRISON CLOUD; ELEKTRONISCH VERZOEKEN VERSTUREN) EEN MEERWAARDE ZIJN VOOR GEDETINEERDEN?

- Voor dienstverleners: vooral minder tijdrovend
  - Als dienstverlener moet je alles zelf in handen nemen om de gedetineerde te begeleiden naar een job omdat zij niet de mogelijkheid hebben om vacatures te zoeken, cv en motivatiebrief maken, geen opleiding kunnen uitzoeken in de verschillende competentiecentra en geen testen afleggen in kader een opleiding,...
- Voor de gedetineerden: bevorderen zelfredzaamheid
  - Dit verhoogt ook de kansen op een succesvolle re-integratie waardoor de recidive cijfers kunnen dalen. Digitaal alfabetisme wordt in stand gehouden door de afwezigheid van internet in de gevangenissen. Daarnaast ontnemt het hen heel veel kansen.
  - m.b.t. zoeken naar werk:
    - Ze kunnen zelf vacatures of werkgevers zoeken, hun dossier beheren, cv maken/aanpassen en aan dossier toevoegen...
    - Ze kunnen zo via mail solliciteren of solliciteren via de site van de werkgever. Ze kunnen opleidingen online aanvragen (Veel VDAB opleidingen moeten nu ook online aangevraagd worden.
    - Ze kunnen selectietesten online afleggen.
  - Ze kunnen zelfstandig opzoek naar huisvesting
  - Ze kunnen hun vrije tijd nuttiger besteden en zijn daarom minder gefrustreerd.
  - Ze kunnen geld leren beheren (pc banking)
  - Ze kunnen hun reclassering zelf voorbereiden
  - Ze kunnen hun rijbewijs halen
- Specifiek voor VDAB
  - Gedetineerden kunnen dan zelf vacatures opzoeken om hun reclassering uit te werken. Ze kunnen zelfstandig info over opleidingen opzoeken.
    - Ideaal zou zijn dat ze zelf hun mails kunnen opvolgen. Nu komt het wat vreemd over voor werkgevers dat alle mailverkeer via een VDAB-medewerker loopt. Wanneer de VDAB-medewerker ziek is of vakantie heeft, stopt dit deel van de reclassering. Dat zet zowel de VDAB'er als de gedetineerde onder druk.
  - Vanuit VDAB is er ook een digitalisering bezig. Dit zorgt ervoor dat werkzoekenden via internet een cursus moeten doornemen, toelatingstest moeten afleggen om aan een beroepsopleiding te starten, theorie studeren via internet met coaching,... het is momenteel niet simpel om daar

- antwoorden op te vinden hoe we dit doen voor gedetineerden. Sommigen krijgen hiervoor UV's maar is zeker niet mogelijk in alle gevangenissen.
- VDAB heeft eigen internetlijn en dit is cruciaal om efficiënt te werken. Dossier moet raadpleegbaar zijn terwijl gedetineerde er bij zit zodat juist advies kan gegeven worden. Voor andere diensten is dit in de gesprekslokalen ook aanwezig maar op de PC van justitie en ik hoor dat het dan wel wat met een omweg is
  - Vlottere communicatie met de gedetineerden.
    - Ze zijn gemakkelijker schriftelijk te bereiken en kunnen hun antwoord elektronisch versturen i.p.v. heen en weer met rapportbriefjes of brieven te werken. Minder face-to-face gesprekken zijn hierdoor nodig.
    - Familie en vrienden kunnen makkelijker contact houden met de gedetineerden en omgekeerd bv. Skype voor bezoek op afstand.
  - Gedetineerden kunnen voeling behouden met de buitenwereld en maatschappij
    - Toegang tot literatuur, kunst, cultuur
      - Basisrecht
    - Meer perspectief bieden
  - Papierbesparing dus ecologisch
  - Educatie
    - Gedetineerden kunnen Skype gebruiken voor mondelinge examens
    - Gedetineerden kunnen gebruik maken van materiaal dat up-to-date is.
      - Nu blijven cursussen nog heel theoretisch bv. ICT-cursussen, dit zou dan anders kunnen.
    - Ze kunnen kiezen uit een groter aanbod om te leren en meer volwaardige leertrajecten kunnen aangeboden worden.
      - Ze kunnen gebruik maken van verschillende formules van afstandsonderwijs.
        - (! Met certificaten die iets voorstellen, met officiële examens) -> bv. losse cursussen, talen NL/vreemde talen, technische scholen (bv. hulpboekhouder, zorg, ...), hogescholen en universiteiten
  - Nuance en gevaar:
    - Anderzijds vrees ik ook dat ze bv. "solo slim" gaan spelen en in geval van VDAB bv. een opleiding aanvragen terwijl ze niet in de tijdsvoorwaarden zitten...
    - Niet alles mag door het digitale vervangen worden: menselijk contact blijft belangrijk.

WELKE PROBLEMEN ONDERVIND JIJ NU OMDAT DAT NIET MOGELIJK IS?

- Tijdsverlies
  - Het is heel arbeids- en tijdsintensief om met elke gedetineerde vacatures te zoeken en uit te pluizen bv. bereikbaarheid van de werkplaats met het openbaar vervoer. (Voor de detentieconsulent)
  - Het is ook erg tijdsintensief om motivatiebrieven te versturen in naam van de gedetineerde, het antwoord van een werkgever terugkoppelen,... (Voor de detentieconsulent)
    - Het gaat hierom praktische zaken die de gedetineerden perfect zelf kan uitzoeken, waar nodig kan de VDAB-bemiddelaar dan gericht ondersteunen.
- Beperkte zelfredzaamheid gedetineerden.
  - Er is een grote afhankelijkheid van derden voor het zoeken naar een job, woning, ...
    - Te weinig detentieconsulenten om voldoende te kunnen zoeken naar werk.
  - Er is een grote schrik om niet meer mee te kunnen in de hedendaagse maatschappij na vrijlating.
  - Er zijn frustraties bij de gedetineerden hieromtrent.
- Educatie
  - Alles blijft heel basic, heel omslachtig werken soms.

- Het gebrek eraan vormt struikelblok om succesvol iets te kunnen studeren
- Het is niet altijd mogelijk om toegang te krijgen tot allerlei online leerplatformen waar gedetineerden hebben (zeer miniem via de OC die ook zeer beperkt is in tijd)
- Het is niet mogelijk om een hele cursus te volgen op de laptop van een VDAB-consulent. Hierdoor zijn de kandidaten niet voorbereid, is hun slaagkans lager of kunnen ze zelfs niet deelnemen aan cursussen. Het is ook zeer tijdrovend en omslachtig om de kandidaten een selectietest via de VDAB consulent te laten doen, of via VDAB te laten solliciteren
- Het is niet mogelijk om opleidingen op te zoeken en te verkennen en dan gerichter hun voorkeur door te geven waarover wij dan verder concreter kunnen informeren bv data infosessies e.d.
- Het is niet mogelijk voor mannen die zich bv. kandidaat stellen voor een opleiding rijbewijs CE om online cursus te volgen, testen af te leggen,...
- Het is niet mogelijk om iemand in begeleiding de test VCA te laten doen in kader van zijn opleiding bij de VDAB.
  - Het examen kon hij niet voorbereiden omdat hij beschikking heeft over internet om de leerstof te oefenen in een virtuele leeromgeving. Gelukkig was het opleidingscentrum zo flexibel om een boek in de gevangenis te bezorgen zodat de gedetineerde zijn examen kon voorbereiden.
- Er zijn veel bewegingen nodig, ook voor justitie.
- Er ontbreekt vertaalsoftware waardoor men elkaar niet kan begrijpen bij de hulpverlening
- Er bestaan heel wat verschillende regels in de gevangenissen.

WAT IS ER WEL MOGELIJK?

- Bevraging detentieconsulenten
  - Beveren: Vacatures ontvangen per post tenzij ze op 'niet-inzetbaar' staan. Beperkt betalend telefoneren vanuit hun cel.
  - Leuven GTB: Sinds kort kunnen gedetineerden vanuit hun cel zelf telefoneren en dat is soms wel gemakkelijk omdat ik telefonisch gemakkelijker bereikbaar ben zodat er al eens snel iets gevraagd kan worden.
  - Leuven: Alles gebeurt nu niet-digitaal (vacatures komen per post = tijdrovend voor de PBA's)
  - Merksplas: Gedetineerden met een sterk netwerk, kunnen hun netwerk inschakelen om hen te helpen in de uitwerking van hun reclassering.
  - Oudenaarde: Bovengenoemde kan allemaal via pc en internet aansluiting van de consulent maar is zeer, zeer tijdrovend en ze zijn afhankelijk van de dagen en uren waarop ik aanwezig ben.
- Er is een zeer beperkte toegang tot de online leerplatformen via de OC (zeer beperkt in tijd)
- Er is internet beschikbaar (bv. voor examens)
  - Gebeurt altijd onder toezicht en is zeer arbeidsintensief.
- Er is een leerplatform moodle voor het vak AAV
- Er is de mogelijkheid om een pc op cel te huren (maar dit is meer een veredelde typemachine)
- Er is een computerlokaal met beperkte softwaremogelijkheden (bv. Word)
- Er kan gebruik gemaakt worden van offline-tools
- Er is een bibliotheek
- ! Zeer veel verschillen tussen de gevangenissen

NAAR DE TOEKOMST; BEVEILIGD INTERNET KOMT ER. WELKE TOEPASSINGEN MOETEN ER ZEKER ZIJN EN WAAROM?

- Werk en opleiding
  - Gedetineerden moeten kunnen de website van de VDAB raadplegen zodat ze kunnen zoeken naar opleidingen en vacatures. Ook toegang tot hun VDAB dossier moet van binnen de gevangensmuren mogelijk zijn.
    - Op termijn wil VDAB haar opleidingen digitaal beginnen aanbieden m.u.v. het aanleren van de praktische competenties op de opleidingsvloer
    - mogelijks kan er dan van de cursisten verwacht worden de theoretische (online)pakketten van “thuis” uit door te nemen. In dat geval zal de mogelijkheid tot het kunnen raadplegen van deze modules door de gedetineerden een noodzaak worden.
    - Mogelijkheid om een CV te kunnen maken (Word)
  - Ze moeten hun rijbewijs kunnen halen
- Ze moeten toegang hebben tot website van de RVA
- Educatie
  - De mogelijkheid hebben tot toegang tot de digitale leerplatformen van onderwijsinstellingen van verschillende niveaus en richtingen (op cel of in de computerruimte)
  - De mogelijkheid hebben om skype te gebruiken voor mondelinge examens
  - De mogelijkheid hebben om virtueel lessen bij te wonen
  - De mogelijkheid hebben om te e-mailen met de docenten van de onderwijsinstellingen (enkel toegestane e-mailadressen)
  - De mogelijkheid hebben tot toegang tot fora met een uitgebreid aanbod:
    - Afstandsonderwijs en ev gecombineerde formules
    - Met certificaten die iets voorstellen, met officiële examens
    - Ook losse cursussen
    - talen NL/vreemde talen
    - technische scholen (bv. hulpboekhouder, zorg, ...)
    - hogescholen en universiteiten
  - Ze moeten volledige toegang kunnen hebben tot alle niveaus van educatie en de verschillende “ruimtes” (e-library, studieplatform, ...), gelijk aan buiten de muren
  - Ze moeten kunnen kiezen op basis van interesse (beter voor de motivatie)
  - Ze moeten gebruik kunnen maken van e-readers
    - ter vervanging van de vele boeken voor een studie, ook mogelijk om snel opzoeken te doen, neemt minder plaats in
  - Lesgevers moeten lessen volwaardig kunnen aanbieden zoals buiten de muren, volwaardige trajecten, met certificering
- Ze moeten toegang hebben tot alles betreffende hulp- en dienstverlening
- Ze moeten toegang hebben tot vele wervings- en selectiekantoren.
- Ze moeten toegang hebben tot publieke diensten waar iedereen recht op heeft.
- Communicatie
  - Ze moeten toegang hebben tot Prison Cloud om te communiceren met gedetineerden vanuit de hulp- en dienstverlening (dit in plaats van de papierenversies)
  - Gedetineerden moeten zelf kunnen contact leggen met potentiële werkgevers (via mail), gedetineerden moeten digitaal te bereiken zijn.
  - Gedetineerden moeten hun sociale en familiale contacten kunnen onderhouden.
    - Skype

- besloten netwerk (suggestie Willy; “Hopplr)
  - beperkt mailverkeer
  - intern communicatiesysteem (meer dan jail TV)
- Ze moeten toegang hebben tot de website www.vrijwilligerswerk.be kunnen opzoeken alsook www.onderwijskiezer.be
- Ze moeten kunnen gebruik maken van smartphones en tablets of pc's met tabletfunctie
- Ze moeten zelf hun geld kunnen beheren
  - Internetbankieren
- Ze moeten op zoek kunnen gaan naar woonst
  - Immobiliën sites
- Ze moeten zaken kunnen vertalen
  - Vertaalssoftware
- Aandachtpunten
  - Oog hebben voor e-gewenning. Ze moeten ook leren iets te zoeken in het digitale aanbod.
  - Werken met vrijwilligers en peer-to-peer vanuit de gedetineerden
  - Voldoende begeleiding en coaching voorzien
  - Het bewakingspersoneel betrekken
    - Bv. gezamenlijke sessies personeel en gedetineerden
    - Duidelijke communicatie naar hen toe vanuit de directie
  - Opmerkingen vanuit de gedetineerdengroep
    - de consequenties voor het niet nakomen van afspraken mag enkel van toepassing zij, op de overtreder en niet op de rest
    - internet alleen voor studenten en ev. met een kleine vergoeding

NU; IN AFWACHTING VAN BEVEILIGDE INTERNETTOEGANG, WAT KAN ER AL HELPEN OM AAN DE PROBLEMEN TEGEMOET TE KOMEN?

- De mogelijkheid om de leerstof van de leerplatformen te kunnen downloaden en te gebruiken op cel, bv. les-filmpjes.
- De mogelijkheid tot gebruik van een pc met volledig toegang tot internet om opzoekingen te kunnen doen bv. google, Wikipedia, ... met betrekking tot de studie, in een lokaal, onder supervisie.
- De mogelijkheid hebben om gebruik te maken van wifi en tablets -> wegwijs maken op smartphone
- De mogelijkheid om de benodigde software voor een bepaald vak (bv. statistiek, computercursussen, ...) te installeren.
- Meer inzetten op certificering van informeel leren.
- Meer personeel om de studerende gedetineerden op de leerplatformen te laten (OC's hebben hier te weinig tijd voor).
- Meer en betere infrastructuur
- Meer hardware en Windows 10
- Meer inzetten op het betrekken van bewakingspersoneel in het digitale verhaal.
- Via de systemen die er zijn (bv. PRIMO in specifieke gevangenissen) er voor zorgen dat leerkrachten gemakkelijker materiaal toegankelijk kunnen stellen aan gedetineerden.

AANVULLEN EN OPMERKINGEN

- Nood aan meer stimulatie van de zelfredzaamheid van gedetineerden tijdens detentie ter voorbereiding van een succesvolle terugkeer naar de maatschappij.

Vragenlijst digitalisering

- Zelf vacatures opzoeken en een werkgever mailen. Loopt dit toch niet vlot? VDAB is er nog steeds om te begeleiden. Zo is er meer tijd voor mensen die intensieve begeleiding nodig hebben.
- Meer zelfredzaamheid is ook goed voor een beter zelfbeeld.
- Nood aan info en/of een opleiding gedetineerden wegwijs te maken in de digitale wereld alvorens ze gebruik kunnen maken van digitale toepassingen.
- Nood aan personeel met kennis op vlak van ICT.
  - Suggestie: Per gevangenis minstens één aanspreekpunt voor het digitale/"digi-dokter"
- Nood aan duidelijke regels en afspraken bv. misbruik= privileges afpakken.
- Nood aan veiligheid en supervisie.
  - Supervisie online is moeilijk want te weinig tijd en middelen
- Nood aan een algemene visie en beleid o.a. op vlak van digitale toepassingen in de gevangenissen.
  - Grote verschillen tussen de gevangenissen onderling op vlak van visie, mentaliteit...
  - Een overall gebrek aan visie binnen het gevangeniswezen.
- Suggesties digitalisering in de gevangenis:
  - Server die bepaalt wat welke pc en iedere account kan/mag.
  - Het profiel van de gedetineerde bepaalt van welke digitale toepassingen je gebruik mag maken/op welke websites je mag.
    - soort van beveiliging, bv. zedendelinquenten mogen niet op welbepaalde sites/mogen enkel op welbepaalde sites
  - In een lokaal met meerdere personen waar er pc's zijn waar je mee online kunt gaan, eventueel onder begeleiding van vrijwilligers.
  - Kan ook: enkele toestellen, bv. tablets, in een ruimte (bv. bib), of één in de bib, met toegang tot een aantal websites
  - Een computerlokaal met beperkte en gecontroleerde internettoegang. Om te vermijden dat steeds dezelfde personen deze computers opeisen kan er met een soort van inschrijvingsstelsel gewerkt worden (zoals bij de fitness ed)
- Vraagstelling: internet voorzien voor iedereen op cel of beperken voor groepen in een lokaal?

2. SENSIBILISERING

WELKE SUGGESTIES HEB JE OM AWARENESS ROND HET THEMA DIGITALE INCLUSIE VAN GEDETINEERDEN TE CREËREN EN BIJ WELK PUBLIEK?

- De publieke opinie= zeer belangrijk
  - Publiek heeft onvoldoende kennis.
  - Er is nood aan de voordelen van digitale inclusie in de verf zetten voor de re-integratie: werk, opleiding, diploma, ook meer zelfstandigheid waardoor er minder druk is op dienstverleningen (grote winst voor zowel gedetineerden als voor de maatschappij)
  - Er is grote nood aan sensibilisering/informatie verlenen.
- Ook directie lijkt soms van veel niet op de hoogte te zijn.
  - Er is nood aan een introductie bv. rond hulp -en dienstverlening: functies en taken.
- PBA'ers (penitentiair bewakingsassistenten)
  - Meeloopdagen / jobshadowing
  - PBA loopt mee met andere diensten om meer zicht te krijgen op andere werkingen;
    - Informeren (o.a. over het belang van het digitale luik, hoe, ...)
    - Onderdeel van de introductie in de hulp- en dienstverlening, van hun opleidingspakket.

- Duidelijk communiceren en luisteren naar hun kant en inbreng (inspraak geven bv. inzake organisatie regime);
- Enkele concrete ideeën
  - Een week internettoegang ontzeggen (extreem idee), maar zou mensen kunnen laten stilstaan bij het gemak van het gebruik ervan.
  - Een case waarbij men 4 weken de tijd krijgt om een woonst, tewerkstelling en begeleiding uit te bouwen zonder dat men over internet toegang beschikt en afhankelijk is van andere diensten.

3. BESLUIT

Bij het doornemen van de antwoorden komen een aantal zaken constant aan bod. Zo wordt er door alle bevrageden gewezen op het feit dat gedetineerden door het ontbreken van digitale toepassingen erg afhankelijk blijven van derden. Die derden, meestal hulp- en dienstverleners, zouden bijgevolg ook voordeel halen uit de digitale inclusie van gedetineerden. Wanneer praktische zaken als zoeken naar woonst en werk meer in handen kunnen genomen worden van de gedetineerden zelf, dan valt voor de hulp- en dienstverleners een deel van die extra werklust weg.

Ook het gegeven van de kloof tussen binnen en buiten de muren, die zonder de digitalisering enorm groot blijft, neemt een prominente plaats in. Hierdoor is het vinden van zijn of haar weg in de hedendaagse en digitale maatschappij erg moeilijk. Wanneer gedetineerden toegang hebben tot digitale toepassingen kan deze kloof, althans deels, gedicht worden. Door te werken aan digitale geletterdheid in de gevangenis op verschillende manieren, direct en indirect, krijgen gedetineerden meer voeling met de hedendaagse maatschappij en de toepassingen van buiten de muren.

Educatie (formeel en informeel), een belangrijk onderdeel van het re-integratieproces, zou dankzij digitale toepassingen binnen een ruimer aanbod aangeboden kunnen worden. Naast een kwantitatief groter aanbod zou dit ook kwalitatief kunnen verbeteren doordat er beter afgestemd kan worden op de vraag van de gedetineerden en met meer mogelijkheden om op maat te werken.